

ARXIV D'ESTUDIS DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

SUMARI

TEXT:

ORIENTACIONS

Parlament de D. F. Pi de la Serra, en la Sessió Inaugural del curs 1913-14.

NOTES BIBLIOGRÁFIQUES. I

"Espeleología de Cataluña por M. Faura y Sans, Pbro.", Domingo Palet i Barba.

EXCURSIONISME

"Excursió a Ampuries".

SECCIÓ OFICIAL

"Constitució de Junes i Comissions".

CRÓNICA

GRAVATS:

Detall del Torrent de Vallparadís.—Bosc de can Aurell.—Costa brava-Punta de trenca brassos, clixés A. Jover.—Muralla de la ciutat grega d'Ampuries—Excavacions d'Ampuries, Temple d'època romana, clixés J. Esquirol.

ANY III

JULIOL-AGOST I SETEMBRE 1914

NÚM. XVII

ORIENTACIONS

Parlament de D. Francisco Pi de la Serra,
en la Sessió Inaugural del Curs 1913-14

BENVOLGUTS CONSOCIS:

L'ample camp d'acció de que disposen les associacions del caràcter del nostre Centre, permet desenvolupar-hi totes les iniciatives, i això, que en principi es un gran atractiu, tal vegada perjudica en part el seu èxit, ja que moltíssimes vegades, s'esmercen sense profit, treballs que realitzats amb tot l'entusiasme, no són apreciats com caldria y acaben per a desilusionar als que amb gran dalit i il·lusió els havien emprés.

Per això crec, que precisa per a donar vida i contribuir a la prosperitat del nostre Centre, orientar-se i meditar la tasca a realitzar, a fi de que no resultin estèrils els nostres treballs, i poguem lograr, que les iniciatives per la nostra associació acullides, mereixin l'aprobació de totes les persones de cultura, i sien motiu de que vinguin nous elements a ajudar-nos en la nostra empresa.

Amb la bona intenció doncs, de posar el meu gra de sorra, contribuint a la patriòtica obra del Centre excursionista de Terrassa, us dirigeixo avui la paraula com a President de la Secció d'instrucció, a fi d'exposar-vos una profitosa idea que al meu entendre, encare que imposa algun sacrifici, es del tot realizable, i tinc la certesa, de que sinó un èxit complet, quan menys profitosos resultats ne lograríem si poguessim portar-la a port.

Jo vos prego estimats companys que m'escolteu, que vos feu càrrec de que sols me guia un ver entusiasme per la bellesa, i un bon desitj d'esser útil al Centre, al ensems que fer quelcom en be de la nostra Terrassa, i espero que si no creieu acertades les idees que vaig a exposar-vos vos fareu càrrec que són filles del meu bon zel envers la prosperitat d'aquesta ciutat.

Una de les més glòries tasques a realitzar pel nostre Centre, seria la de encaminar totes les seves forces, per a lograr desterrar de

Terrassa la rutina i'l mal gust, que ha fet que una ciutat avans d'un caràcter distingit i senyorial, s'hagi convertit en una ciutat vulgar, permetent que desapareguessin sos vells jardins i severes cases, i deixant enrunarse sos preuadíssims records històrics mostres viventes de son gloriós passat.

Fa 40 anys, que Terrassa creix sense parar, els diners esmersats en les noves construccions per part dels particulars, i els que han empleat els ajuntaments, per a l'urbanisació de la ciutat nova, representen un immens capital, que'ns escriuixiria si poguessim calcular-lo exactament, i malgrat aquesta riquesa empleada, no té la nostra ciutat ni un pam de jardí, ni una bella font, ni un petit recó d'esplai, ni lo que es més de planyer un projecte que fassi esperar, que d'aquí endavant procurarem esmenar-nos i orientar-nos per a fer quelcom pel seu embelliment, i sobre tot que trevallarem per a conservar els restes arqueològics que 'ns recorden les passades generacions.

Jo veig del tot a propòsit dintre dels fins del nostre Centre, l'empendre's amb el mes gran empenyo aquesta profitosa i enlairada tasca de modificar l'aspecte de Terrassa, procurant cridar l'atenció del Ajuntament, Corporacions i de tots els nostres compatriotes, per a que's fassin càrrec de l'importància que té en tots els ordres de la vida la bellesa, i l'aspecte agradable i sa, d'una ciutat moderna.

Diu el célebre arquitecte de les ciutats jardins en Raimond Unwiu: «l'urbanitzar una ciutat, consisteix en donar satisfacció a les necessitats i aspiracions d'una comunitat civilitzada, so es, atendre a la conveniència i ben estar de sos habitants, contribuint a augmentar el valor de sos esforços mancomunats, en els ordres comercial i industrial, intensificant la vida social, fomentant el progrés i desentrotll de la cultura, i procurant utilitzar les bel·leses naturals, de la posició que la ciutat ocupi, per a fer en ella la vida amena i agradable.»

Aquesta definició la trovo completíssima, i en ella hi està sintetitzat tot quan pugui desitjarse, i aquest te d'esser el nostre ideal respecte a la nostra ciutat.

Naturalment que avans no hauríem lograt donar un pas, hauríem tingut de treballar molt, i tal vegada haver sofert sensibles desganyos; mes cal no fer-ne gaire cas de les contrarietats, procurem armarnos de voluntat i d'una manera especial del ferm propòsit, de

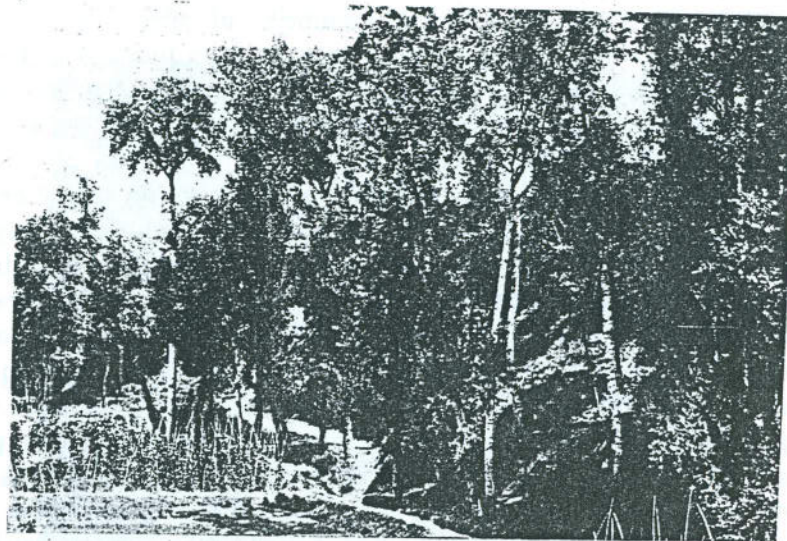
que'l nostre fi no es egoista, sinó que cerquem un benefici per a tota la col·lectivitat ciutadana.

Ara be, per a lograr quelcom en el sentit que vinc exposant, que es lo que'ns cal fer? Primerament, sense descuidar ni menyspreuar per a res tot lo que sia d'estudi i treball, dedicarse cada hù en preferència, segons sien les seves aficions, a tot lo que tingui caràcter local, el que tingui afició a l'arqueologia donar preferència a tot lo que posseim d'aquest caràcter, els geòlecs axis mateix igualment el que te predisposició pels estudis històrics, en una paraula, procurar que'l nostre Centre tingui en tot una riquesa de datos i d'estudis superiosíssims a tots els altres, els que sien de caràcter local. La conservació dels nostres temples de Sant Pere de Tarrassa i els altres records històrics que'ns queden, i les excavacions que cal fer per a coneixer la grandesa del nostre passat, seria feina molt mes planera si hi hagués qui constantment cridés l'atenció de nostres conciutadans, amb sos estudis, i en gran manera'ls fes veure el valor que tenen moltes de les coses que'is envolten i de les que no n'heuen esment. Els aficionats a la fotografia poden prestar grans serveis, cal que'l Centre posseeixi un bon aplec de fotografies de tot lo notable que tenim a Tarrassa, i no solsament en edificis i obres d'art, sinó d'una manera especial del nostre paisatge, del paisatge que tenim al nostre vol, per a veure si logrem que sia estimat com se mereix, i impedim que's malmeti a mida que creix la ciutat.

La nostra divisa te d'esser fer de Tarrassa una ciutat bella, i per a lograr-ho, lo que primer havem de procurar, es que tingui fesomia ben propia, no caiguem en la ridiculesa de creurens que podem imitar lo que fan a Inglaterra o a Alemanya, o qualsevulga país extranger, ni'ls nostres cabals ens ho permeterien, ni les nostres costums son les d'aquells païssos, lo mes que podem fer, es imitar els seus procediments, o sia lo que aconsellen avui tots els homes intel·ligents que's preocupen de la bellesa i higiene de les poblacions.

Espais lliures amb arbres, cases isolades, aprofitar les bel·leses naturals; aquestes ja les tenim, i difícilment la ma dels homes n'improvisarien a costa de molts diners, altres de mellors. Ens cal sobre tot, no perdre de vista que tenim d'esser modestos, i no somiar lo que no podem tenir, no son pas les coses mes belles les mes riques,

o les que costen mes diners, sinó aquelles que son fetes amb mes consciència, i amb mes cura i ont l'artista que les ha dirigides, hi ha posat tota la seua ànima.

Detall del Torrent de Vallparadís

Olixé A. Jover

En la nostra ciutat, estem ara en un dels moments mes crítics, per a decidir del seu futur aspecte; la seva creixensa mai interrompuda, l'obliga a traspasar l'hermosíssim torrent de Vallparadís, aquest torrent es un encant d'un cap a l'altre, i perilla greument la seva conservació, si no's fa prompte sense perdre temps, una campanya, fent veure a la gent la seva gracia, i lo que seria si cuidat i urbanisat pogués convertir-se amb el temps en un hermos park. Imaginemnos per un moment, que després d'uns quans anys de dedicar-hi els nostres cuidados, se consegueixi augmentar el seu arbrat, enderrocar les cases del sot del Pi, i fer assequible l'entrada desde'l cap del passeig; de mica'n mica, ara un trocet, ara un altre, anar adquirint les hortes, per a dexar-hi creixer herba fresca i verda, en una paraula convertint-lo en un verdader jardí natural. Llavors veurieu les cares que l'envolten, com s'apressarien a urbanisar els patis que allà donen, fent-hi miradors que serien una delícia per a llurs habitants.

No es veritat cars companys que m'escolteu, que seria aixó una cosa preciosa i una joia per a Terrassa? Doncs aixó podria ferse solsament amb bona voluntat, sense que ni'l municipi ni ningú tingués de fer cap gros sacrifici: caldria solsament tenir el ferm propòsit de fer-ho, i convencer a la gent, fent-los-hi veure la seva utilitat; i estigueu segurs, de que avans de pocs anys, hauriem lograt una bella cosa i hauriem causat un gran be a la nostra ciutat.

Aquesta constant creixensa de Terrassa la porta també per un altre cap, a l'ensar-se sobre'l bonic bosc de can Aurell; sinó s'apresa a posar-hi ma, dintre pocs anys haurá desaparegut aquell bosc, que no és pas solsament per lo que embelleix la ciutat que precisa conservar-lo, es també per lo sanítós que és el tenir dintre la població un bosc de pins, allà caldria només que'l municipi adquirís aquelles quarteres de terra que formen el bosc, i segurament que sinó pagant-ho al acte, hi hauria mil maneres de amortiçar-ho en pocs anys. Els que'ns recordem del preciós bosc del Pantano, i dels jardins que'l voltaven, lamentem la seva desaparició, i pensem que quan va destruir-se per molts pocs diners s'hauria pogut adquirir, i avui, representaria un valor mes de cent vegades mes gros; allavors tot-hom va mirar-se-ho amb indiferencia i desaparegué del tot. Fem els possibles per a que no passi'l mateix ara, i no'ns trovem que després tinguem de veure només que arbres esquifits i exòtics, al voltant nostre.

Serien interminables els plans que podrien fer-se per a donar un sagell de bellesa i modernitat a la ciutat nostra; jo he exposat els esmentats, solsament com a exemple de lo que podriem fer, i també dec manifestar que no es aixó sol lo que deu fer-se. La cosa mes insignificant, la reforma mes petita, deu mirar-se amb carinyo, procurant donar-li tot el caràcter possible; un sencill banc—una petita font —una lápida, tota cosa pública per insignificant que sembli deu contribuir a donar caràcter a una població i per aixó no deu deixar-se res abandonat.

Ara lo difícil de fer quelcom práctic es evidentíssim, mes malgrat i axó, devem intentar-ho, procurant que l'èxit ens acompanyi. Primerament no volguem esser exclusivistes, en aquest afany nostre en benefici de la ciutat, cridem-hi a tothom, escoltem i consultem a

tots quants per son bon gust i per sos coneixements puguin il·lustrar-nos. Fugim de tota passió; si una reforma veiem que pot malograrse per un mal entés amor propi, preferim que's realisi, encare que'ns causi una estorsió el renunciar a una gloria que sigui ben nostra.

Bosc de can Aurell

Olixé A. Jover

Jo estic convençut, que del contacte que s'estableixi entre les entitats i corporacions destinades a plantejar una reforma, depend el triomf del que vagi mes ben documentat. Els bons arguments, sempre s'obren pas, i si nosaltres ens preparém, i en nostre ARXIU D'ESTUDIS, per medi de exposicions i conferencies, fem veure al públic l'importancia que te per a tot-hom l'embellir una ciutat, logrerem la simpatia dels nostres compatricis, i serán respectats i considerats els nostres treballs.

Solsament me resta dir-vos per a acabar, que veuria amb moltíssim gust que digníssims companys del Centre, prenent peu de lo per mi exposat, s'ocupessin d'aquest assumptó i ens il·lustressin, ja que segurament ells amb moltíssims mes coneixements i il·lustració que jo, trovarien una forma mes distingida i arguments mes convincents per a obtenir el concurs de tots els socis del Centre.

Com ja he dit al comensar, les meves pobres paraules no tenen altre valor que'l desitj d'estímular les energies dels bons companys d'aquesta associació, que tantes qualitats posseeixen per a l'ensar-se amb èxit a la difícil empresa de l'urbanisació a la moderna de nostra ciutat, si la idea per mi l'ensada fa que'ls que tenen condicions per a fer-ho, logren quelcom de profit en be de la nostra Terrassa jo'n restaré contentíssim.—HE DIT.

EXCURSIONISME

EXCURSIÓ A AMPURIAS

DIES 14, 15 I 16 D'AGOST

Era ja cosa acostumada, fer per les festes de la Mare de Deu d'Agost una excursió al Pirineu, mes enguany, va trencarse la costum, fent una bella excursió a Ampuries i Costa brava catalana.

Al mitj dia del 14 sortirem de nostra ciutat tots els companys que previament ens havíem inscrit.

Fins arribar a Sant Jordi varem fruir dels encisadors espectacles que'ns ofería el deliciós Monseny, les fornides arbredes, els gentils poblats, les masies arreu graciosamenr escampades i la ciutat de Girona, la ciutat de gent franca, dels bonics carrers estrets, de la imponente Seu i de la frondosa devesa.

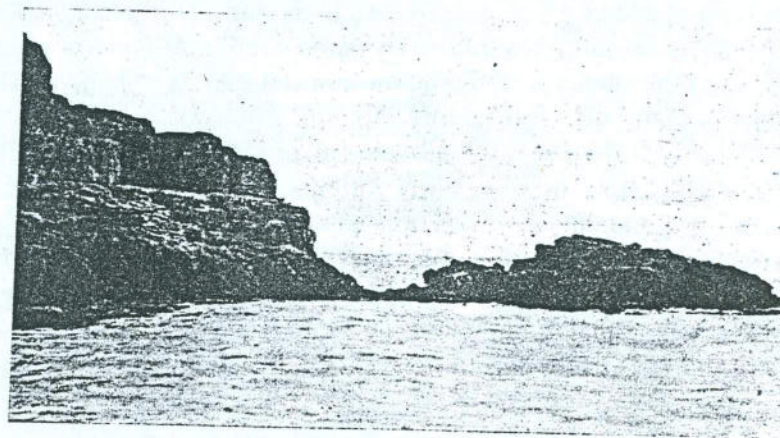
A la estació de Sant Jordi Desvalls muntarem en els carruatges que havien de portarnos a La Escala. Per bona carretera que forsa estona voreja el riu Ter, fem via, passant els pobles de Colomés, Jafra, Verges, La Tallada i Vilademat.

Quant finia el trajecte oviravem al lluny, endins del mar, una munió de blanques llums de la pesca a l'encesa, que aviat varen privar-nos de veure, les cases de La Escala, ont ja erem arribats.

La Escala, o am mes propietat, Ampuries (1) es una vila magníficament situada al Sud del Golf de Roses al qual domina en tota sa

(1) El poble primitiu es S. Martí d'Ampuries, situat a uns dos Km. de distancia. La Escala en un temps era una barriada de pescadors instalats en una cala i depenent de S. Martí: *sa cala* d'Ampuries, en deien. Mes endavant per corrupcions

extensió. Devant per davant te Roses que amb prou feines se veu blanquejar a redós de les serres de Llansá que amurallen espléndidament el Golf pel cantó del Nort. La situació de La Escala no pot ser mes encertada per a gosar dels aspectes mes grans i hermosos de la mar. Està posada en el punt precís per no perdre la vista magnífica del Golf, una de les mellors de les costes mediterrànies d'Espanya i per lliurar-se de la monotonía del gran platjar que en el fons del Golf obre de bat a bat la plana hermosíssima del Empordá.

Costa brava—Pinita de trenca brassos

Olixé A. Jover

A La Escala comensa el *roquer* o a la verdadera Costa Brava catalana constituída gairebé per un immens xanfrá de promontoris que desde'l Cap de Montgó fins a les illes Medes acaba de formar el bras meridional del Golf. Entre'l rocam abrupte d'aquesta costa sens parió un seguit de cales delicioses s'hi estotjen com finíssimes perles en una closca aspríssima. Y entre les arrugues i les esquerdes de tan groller i colossal xopluc el mar hi buida coves maravolloses com catedrals. Misteri, quietut i repós amb l'aigua mansíssima que joguineja tant sols i deixa veure el fons puríssim d'algues amb qualche peix de brillant escata nedant silenciós per entre'ls matolls d'un verd

de llenguatje, *sa cala* es convertí en *la sa cala* o *La Escala*. Avui el peix petit s'ha menjat el gros i S. Martí d'Ampuries breçol de la famosa casa d'Ampuries, ha passat a ser una barriada de La Escala.

tendre i delicat. Nosaltres volíem seguir-la tota aqueixa costa però'l mar no'ns fou propici. Poguerem tant sols passar el Cap de Montgó i veure la entrada de les famoses Cambres, sota Montgó mateix, i entrarem després a la cala deliciosa que s'obre al costat de la montanya saltant a terra en la petita platja del fons.

Hauria sigut temerari seguir endavant per a visitar tota la costa majorment si's té en compte que amb la mar que hi havia el llagut no's podia acostar a les roques i's perdien els més hermosos aspectes. De totes maneres se tingué un bon tast amb la vista de les Cambres i la platja delicadíssima de Montgó.

A la tarda després de dinar el senyor Galí ens feu una petita ressenya històrica de lo que fou Ampuries en temps dels ibers, dels grecs i dels romans, aixís com ens explicà quins eren els treballs de excavació que's portaven fets i els descobriments més importants realitzats fins aleshores i aixís preparats ens dirigirem al lloc de les excavacions situat a un quart de La Escala avans d'arribar a Sant Martí ont el Director dels treballs D. Emili Gandía amb gran amabi-

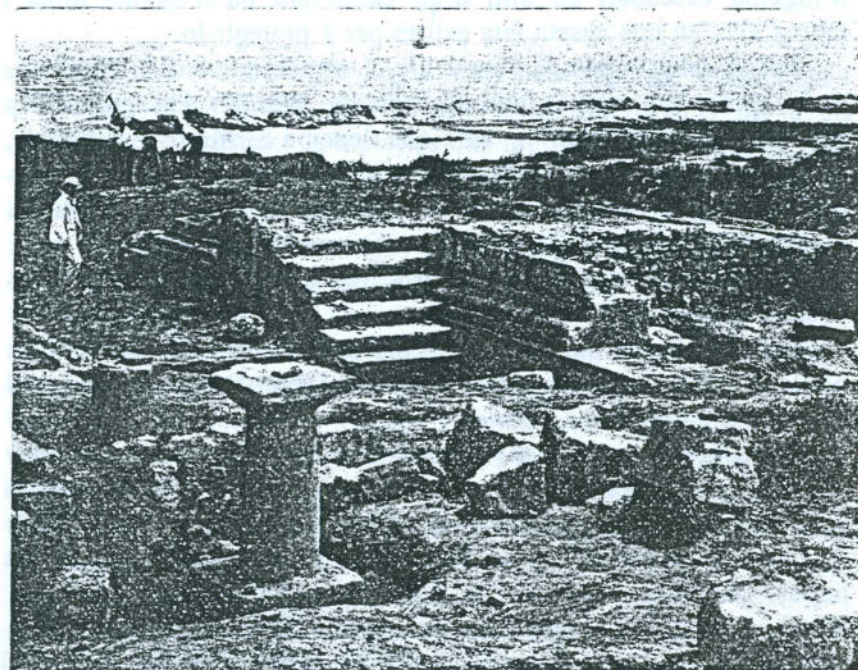

Muralla de la ciutat grega d'Ampuries

Olixé J. Esquirol

litat i amb tota l'autoritat que'ls seus estudis i més que tot la pràctica, li concedeixen, ens acompanyà per tot el recinte escavat desen-

rotllant les seves opinions sobre l'història de la primitiva Ampuries apoiant cada una de les seves assercions amb els documents que amb prou abundància oferien ja els treballs realitzats.

Excavacions d'Ampuries—Temple d'època romana

Olixé J. Esquirol

En aquesta sencillíssima ressenya d'excursió no creiem que sigui oportú entrar en disquisicions d'una matèria determinada i molt menys en lo que's refereix a Ampuries que a hores d'ara ningú té de descobrir i be prou hi ha qui amb autoritat recull cada troballa nova i en va deduint les conseqüències degudes, en vistes a la història de la ciutat desapareguda i de tot Catalunya; mes nosaltres no hem de abstenir-nos de fer conèixer la gran obra patriòtica i de cultura que allà, pacientíssimament, se du a terme, felicitant als iniciadors organitzadors de la mateixa i al Sr. Gandía qui amb tant d'acert la realitza felicitant-nos ensemps a nosaltres mateixos els de la generació actual que'ns podrém vanagloriar un jorn dels seus resultats inapreciables.

Tampoc hem de passar per alt la visita al magnífic i célebre mosaic d'Ifigenia descobert en mitj d'un camp dalt en el recinte romà i tancat avui en una caseta feta exprés per a protegir-lo.

Ens va faltar el temps pera veure el museu que'ls Srs. enginyers de les dunes han montat, amb les troballes fetes per ells en la seva zona de treballs, dalt en la casa que tenen a S. Martí d'Ampúries, lo qual ens dolgué extraordinàriament no tant sols per la part important que ells han tingut en les excavacions sinó per les pessés dignes de ser conegudes que ells serveixen amb tant de compte.

El diumenge no poguerem anar a Roses, com era el nostre propòsit, per causa del temps.

Sortirem de bon matí de La Escala en carruatges que passant pels pobles de Vilademat, Torroella de Fluvià i Sant Pere Pescador, ens portaren a Castelló d'Ampúries.

Castelló d'Ampúries havia estat primitivament ciutat romana, pro d'aquella època, actualment no resta cap vestigi. En el segle X va adquirir molta importància, i fins l'any 1402, que va entrar a formar part de la Corona aragonesa, va ser Cort dels Comtes d'Ampúries. Demuestra la seva antiga preponderància la iglesia de Santa Maria, que detingudament varem visitar. Es d'estil romànic amb mescla d'ojival, està formada per tres esbeltes naus i té un bonic altar major de marbre i algun retaule de molt interès, guardat per cert amb bastant malgust.

Continuarem el camí travessant Vilasacra i Vilatenim, arribant avans de les onze a Figueras, la bonica capital Ampurdanesa. Visitem la població avans de dinar i prenguerem després el tren que havia de retornar-nos a nostre ciutat, ont varem arribar extraordinàriament satisfets de la excursió que finia.

Hi varen pendre part els Srs. Armengol (M.), Castanyer, Capella (F.), Cos, Domenech, García (C.), Galí (A.), Hernando, Jover (A.), Montaner, Martorell, Pons, Rius, Utset i Ventalló.

Han estat exposades en el "Centre" les col·leccions de fotografies obtingudes a n'aquesta excursió.

NOTES BIBLIOGRÁFIQUES

I

Desde'l comens d' ARXIU que vaig encarregar-me d'examinar i parlar aquí dels llibres i treballs que fossin interessants per a els nostres excursionistes i de materies que mes o menys conegués, com altres ho han de fer dels de la seva competència, lo cual per a donar sortida a altres coses començo ara, sense volguer passar per alt a pesar del retràs, algún important treball fa algun temps sortit, devent fer-ho ab alguna concisió pel poc espai de que al present disposa la nostra Revista.

Una manifestació: al meu modo de veure en aquestes notes bibliogràfiques s'ha de fugir del sistema de bombos al ús, dels conceptes sempre encomiastics, en una paraula s'ha de prescindir de lo que un jove catedràtic ha vituperat amb el calificatiu d'*histrionisme espanyol*, i s'ha de dir amb tota sinceritat el judici que's formi, que no es oblidar les atencions personals, a fi de contribuir a formar una atmósfera cultural sense impureses.

—
ESPELEOLOGÍA DE CATALUÑA por M. Faura y Sans Pbro., (con 30 grabados intercalados y 18 láminas).—En el Tomo VI de *Memorias de la Real Sociedad Española de Historia Natural*, formant la de núm. 6.º se publicá aquest interessant treball que consta de 167 planes, apart les lámines.

Coneguts son l'entusiasme i l'activitat de Mn. Faura per l'estudi de la Geología i de la Espeleologia del nostre país; d'aquesta manera en son sentit general pot ben dirse que al present es ell qui a Catalunya la cultiva en major quantia i mes senyaladament.

Una prova d'aquest incessant treball de Mn. Faura es la memoria de que parlo, que malgrat el títol, es un tractadet complert de Espeleologia, que's proposa donar a coneixer tot el contingut d'aquesta nova branca de les Ciències Naturals, prenent peu i fent aplicació d'un modo especial del gran recull d'observacions i estudis de les cavernes de Catalunya, ont tant repetides exploracions d'eixa

indole s'han fet des de 1896 en que amb la vinguda de Mr. Martel s'iniciaren sistemàticament, especialment pel malhaurat Mn. Font i Sagué.

Comensa el Dr. Faura i Sans, després d'unes generalitats, fent un resum de l'història general de la Espeleologia, particularitzant després a Espanya i mes especialment a Catalunya. En el cos propi del treball examina successivament els diferents aspectes de la ciència de les cavitats subterrànies donant a conèixer les causes i procés de sa formació, lo que's troba en son interior, fenòmens a que donen lloc i aplicacions, dividint la matèria d'estudi en els grups de Geologia, Mineralogia, Paleontologia, Prehistòria, Biospeleologia, Hidrologia i Higiene. Acaba amb unes instruccions pràctiques per a aquesta mena d'investigacions a modo d'apèndix.

Es de forsa interès aquest llibre per als qui a la nostra terra se dediquen, siquera per afició, a la exploració de coves i avencs que deurien tots conèixer, ja que ademés d'advertències pràctiques, els donarà base científica per a que son treball no sigui un mer esport xorc.

Entenc que resultaria de millor profit si no hi campegés certa falta de precisió de conceptes i d'encadenament i mètode en el seu desenrotll, que sobre tot pels profans o poc iniciats s'ha de fer sentir, lo qual amb alguna mes de cura s'hauria pogut evitar.

Ademés, algunes observacions i apreciacions no son prou encertades.

Aixís per exemple: indica (plana 56) la existència d'unes diaclases paraleles en la direcció de N. a S. a les que atribueix l'origen de les cavitats de St. Llorens del Munt i Montserrat; i la veritat es que ademés del sistema de litoclasses de N. NO. a S. SE. o en el sentit de la estrebada orogènica que determinà la serrallada, n'hi ha, com es degut, un altre transversal o en el sentit de la direcció tectònica, i si passéssim revista de les diferents coves i avencs d'eixes montanyes trobaríem qu'ha tingut tanta o mes transcendència aquest darrer sistema en sa gènesis.

Tampoc te base científica l'acció qu'en la Espeleologia atribueix al *volcanisme*, després que fa anys està demostrat el paper absolutament passiu i d'efecte i no de causa qu'en la Tectònica juguen les

roques d'origen intern. I majorment, al ferne aplicació a la muntanya de Montserrat, resulta que la erupció de porfit quarçifer que en el tall geològic de dita muntanya (que com a demostració posa en la plana 59) figura a la base del *Turó del Castell* de Collbató, està allí transportat per corriments de 8 Km. mes avall vistos, segons havia jo dit poc avants, trobantse el *paleozoic* jusiaposat al *Keuper*, no per superposició d'aquest com figura en el tall, sinó per contacte anormal per falla de costat.

Amb tot, a pesar dels defectes concretats e insinuats que té la obra, alguns inevitables en aquesta mena de treballs, doncs no poden abarcar-se per complert les observacions i apreciacions en cada cosa, es molt lloable el treball del amic Dr. Faura i Sans, qu'es el primer tractat d'Espeleologia que's publica a Espanya, que te ademés la condició d'enaltir la nostra terra fent aplicació de lo molt que a Catalunya s'ha fet en aquest ordre, per davant de les demés regions espanyoles, i que en suma ha de contribuir senyaladament, com segurament ha contribuït ja a estendre la afició a la observació i estudi de les cavitats naturals i a encausar aquestes investigacions.

DOMINGO PALET I BARBA

SECCIÓ OFICIAL

El dia 2 d'Octubre va efectuar-se Junta general ordinària.

Va acordar-se: 1.er Anular la Secció d'Instrucció i la de Excursions de Montanya.—2.on Crear una Comissió de Arqueologia, Història i Art, i un altre de Estudis Naturals, cada una composta de President, tres Vocals i Secretari.—3.er Admetre la dimissió del Secretari de la J. D. Sr. Jacinto Figueras.—4.rt Crear definitivament el càrrec de Secretari 2.on que fins ara havia existit amb caràcter de interinitat.—5.nt Que s'estudiïn totes les modificacions i ampliacions qu'es consideri pertinents per al Reglament general del Centre, al objecte que puguin ser aprovades gubernativament al mateix temps que les reformes que exigeixen els anteriors acorts.

Se elegiren els individus que han de ocupar els càrrecs que queden vacants en Junta i Comissions quedant constituïdes per el curs 1914-15 en la següent forma:

JUNTA DIRECTIVA.—D. Domingo Palet i Barba, President; D. Baltasar Pineda, Vis-president; D. Lluís Castanyer, Arxiver; D. Anton Matheu, Tresorer; D. Francesc Capella, Secretari i D. Jacinto Bassó, Secretari 2.on.

COMISSIÓ D'ARQUEOLOGIA, HISTORIA I ART.—D. Francisco Pi de la Serra,

President; D. Josep Ventalló Vintró, D. Lluís Moncunill i D. Pau Gorina, Vocals, i D. Joan Duch, Secretari.

COMISSIÓ D'ESTUDIS NATURALS.—D. Daniel Blanxart, President; D. Jascinto Elías, D. Eugeni Ferrer i D. Frederic Segué, Vocals; D. Anton Matheu, Secretari.

En reunió que celebrà la Secció de Fotografia el dia 17 d'Octubre, va quedar constituïda la seva J. D. per el curs 1914-15 en la següent forma:

D. Antón Jover, President; D. Josep Alavedra, D. Bartomeu Amigó i D. Joan Torredemer, Vocals; D. Joan Armengol, Secretari.

En reunió especial de Directiva i Comissions varen ser el·legits els individus que a continuació s'expressen per a formar la redacció d' ARXIU D'ESTUDIS.

D. Francisco Pi de la Serra, Director; D. Antón Jover, D. Daniel Blanxart i D. Francesc Capella, Redactors; D. Baltasar Pineda, Administrador.

CRÓNICA

EXCURSIONS A SANT LLORENS DEL MUNT.—Els dies 30 d'Agost i 13 i 27 de Setembre s'efectuaren excursions a Sant Llorens del Munt al objecte de fer investigacions generals per a la monografia de dita montanya.

REFORMA PER L'EMBELLIMENT DE LA PORTADA ROMÀNICA DE LA IGLESIA DE MURA.—Per a secundar aquesta bona iniciativa va obrir-se una subscripció a la que hi varen cooperar varis socis, el Diputat a Corts Sr. Alfons Sala i els Diputats Provincials Srs. Francisco Alegre i Joan Barata. El Sr. Alexandre Galí, en representació d'aquest Centre, forma part de la Comissió encarregada de dirigir aquets treballs.

LLIBRES REBUTS.—Llibre del 1.er Congrés Excursionista Català de Lleyda.—Ensayo Fitotopográfico de Bages, Pius Font i Quer.—Anuari para 1914, de la "Asociación de Arquitectos de Cataluña".—Vall de Ribes, de la col·lecció Pirineu Català, César August Torres (Els socis que desitjin adquirir exemplars d'aquest últim poden sol·licitarho a la Secretaria del Centre.

El el nombre vinent publicarem l'acabament de la Memoria del curs 1913-14.